

100. GODIŠNJICA ROĐENJA LADISLAVA ŠABANA

Ladislav Šaban na izletu sindikata Muzičke akademije tumači umjetničke spomenike, 8. VI. 1969.
Djeca: ?, Sanja Tomašek, Maja Oršić, ?(vl. Koraljka Kos)

Korica, ne mogu da Vam ne pošaljem malo krasnog hrvatskog baroka – na uživanje.
Vaš Lad. Šaban

Fotografija s natpisom na poledini: "Korica, ne mogu da Vam ne pošaljem malo krasnog hrvatskog baroka – na uživanje. Vaš Lad. Šaban" (vl. Koraljka Kos)

Bez obzira da li se radilo o glazbi, likovnoj umjetnosti, politici ili kulturi, za Ladislava Šabana je hrvatska povijest bila dio njegova identiteta. Povjesničarska strast ga je dovela do jedne često nezamjetljive muzikologije, sakrivene iza zidova povijesnih zbirk, kojoj je cilj bio organizacija izvora za nacionalnu povijest glazbe. Polazište i konstantna gravitacijska točka mu je bio arhiv HGZ-a. Kada je završio sastavljanje njegovih vodiča i građu učinio dostupnom za istraživanje, krenuo je u opisivanje povijesnih orgulja sjeverne Hrvatske. Sredinom 1970-tih godina RISM (Međunarodni popis glazbenih izvora) je započeo katalogizaciju glazbenih rukopisa i Šaban se među prvima priključio projektu opisivanjem rukopisa u zbirci Nikole Udine Algarottija. Zadnjih godina života usmjerio je energiju na popisivanje glazbenih materijala u franjevačkim samostanima sjeverne Hrvatske. Slaveći ovu obljetnicu važno se sjetiti ovih projekata jer su oni postavili solidne temelje istraživanjima hrvatske glazbe. Vođen osobnom povjesničarskom značajkom, Šaban nam je ostavio u nasljeđstvo navigacijske puteve koje svi mi nakon njega slijedimo u našim vlastitim povjesničarskim plovidbama. I zbog toga, iako smo danas od njega udaljeni preko 30 godina, on je još uvijek svakodnevno prisutan u našim znanstvenim životima.

Zdravko Blažeković,
Šabanov suradnik u HGZ-u,
danas izvršni urednik RILM-a u New Yorku

Subotom u Glazbenom

10. veljače u 11 sati, Velika dvorana HGZ-a

Ladislav Šaban, povjesničar HGZ-a i čuvar njegova arhiva, pijanist, pedagog, organolog i muzikolog.

Uz 100. godišnjicu rođenja

Sudjeluju: Seadeta Midžić, Koraljka Kos, Vladimir Kranjčević, Marcel Bačić, Zdravko Blažeković

Otvorenje izložbe

*Ladislav Šaban, povjesničar HGZ-a
i čuvar njegova arhiva.*

Uz 100. godišnjicu rođenja

10. veljače u 12.30 sati, predvorje Velike dvorane HGZ-a

Sudjeluju: Emin Armano i autorica izložbe Nada Bezić

O VIOLINI (V)

U doba kad je globalno selo bilo gradić sa sagledivim „kulturnim” navikama, Hrvatski je glazbeni zavod bio promišljeno otvoren za aktualne muzičke obavijesti. Prevladavši epizode uskogrudno nacionalnih interesa, osobito su na početku dvadesetog stoljeća u biblioteku sustavno pristizale publikacije koje i danas hvalimo, ali kojima se zapravo nikad nismo pravo služili. Po knjigama se prebiralo, ali mnoge je note čuvala tišina. U slavnoj zbirci *Denkmäler der Tonkunst in Österreich* muzikologa Guida Adlera nalaze se, na primjer, violinske sonate Heinricha Ignaza Bibera, komponirane u drugoj polovini sedamnaestog stoljeća, a objavljene 1898. i 1905. Ta su djela postala poznata, a ubrzo i dijelom repertoara povjesno osviještenih interpreta, tek koncem dvadesetog stoljeća, zaslugom violinista Andrew Manzea, Reinharda Goebela i Johna Hollowaya. Naši su violinisti, sa svim predrasudama struke, više nego za te čudne stare note bili zainteresirani za stare violine, kojih je u Glazbenom zavodu nekoć bilo i nešto više nego danas. Više nego Bibrove *Misterijske sonate* zanimalo ih je misterij starih violinina. Zainteresiranost za violine nažalost se očitovala kao nezainteresiranost za druge, možda i vrijednije, muzičke instrumente iz naših zbirk. U našoj knjižnici može se naći dosta (starijih) knjiga o graditeljima violinina, a podcrtana mjesta pokazuju da su se u njima tražile potvrde za blaga koja možda i sami posjedujemo. Znakovito je, međutim, da među tim knjigama nema one najbolje, *Die Geigen und Lautenmacher vom Mittelalter bis zur Gegenwart* Willibalda Lea Freiherra von Lütgendorffa, objavljene od 1904. do 1922. u šest izdanja. Mislim da razlog tog nedostatka treba tražiti u trijeznoj objektivnosti te dvosvećane publikacije. Jer provjerljivi su podaci najneugodnija prepreka pred mistifikacijama. Lütgendorff je bio historicistički slikar, pedagog i povjesničar umjetnosti, pa je nešto od zdravog pozitivizma svojih struka prenio na organološka proučavanja. Znanja o graditeljima violinina bila su uglavnom prepuštena maštima eksperata, trgovaca i kolekcionara koju su deformirali lukrativni interesi. Čitatelj je morao dobiti dojam da se „radioničke tajne”, pripremanje laka ili provjeravanje akustičkih svojstava drveta, ne mogu ili ne smiju odati. Ali otkrića dotad nepoznatih graditelja mogu biti prava senzacija. Ugravirane riječi Sapino i Acero, pronađene na gornjim i donjim daskama nekih violinina, protumačene su kao imena dvojice značajnih pijemonteških graditelja violinina iz 17. stoljeća. A riječ je o talijanskim riječima za vrste drva potrebnih za svaku violinu, za jelovinu i favor.

U prošlom broju *HaGeZe*-a objavili smo notni primjer s dva crtovla i pitali kako treba ugoditi violinu da bi gornji redak zvučao kao donji. Odgovor je: donje dvije žice violine treba povisiti za sekundu, dakle umjesto uobičajene ugodbe g-d-a-e, žice će zvučati a-e-a-e.

Marcel Bačić

LADISLAV ŠABAN: “150 GODINA HRVATSKOG GLAZBENOG ZAVODA”

Ladislav Šaban (Lepoglava, 3. I. 1918 – Zagreb, 25. VII. 1985) bio je gotovo cijeli život povezan sa zgradom u Gundulićevoj 6, isprva kao đak glazbene škole, potom diplomant Muzičke akademije u klasi Svetislava Staničića, zatim nastavnik na školi i profesor na Muzičkoj akademiji do 1978. godine. U ravnateljstvu HGZ-a bio je od 1955. do 1980., a do smrti je ostao voditelj arhiva HGZ-a. Bilježio je povijest i branio boje Hrvatskoga glazbenog zavoda svojim napisima i knjigom *150 godina Hrvatskoga glazbenog zavoda*, svojim autoritetom iskusnog istraživača i temeljitog povjesničara. Donosimo ulomke iz dvaju poglavlja njegove knjige, napisane prije četrdeset godina, a objavljene 1982. godine u nakladi HGZ-a.

Umjesto predgovora: “Proučivši cjelokupnu građu arhiva HGZ-a nastojao sam u prvoj redu proniknuti u duh i tradiciju društva, što je uvijek važno kod jedne amaterske društvene organizacije, shvatiti motive koji su vodili nastojanja njegove uprave, koja je bila također isključivo u rukama amatera, proučiti društveni život članstva, kako bih mogao ući u srž tog u nas tako neobičnog amaterizma, tako različitog od koncepcija ostalih prosječnih amaterskih društava, čije su težnje i nastojanja išli za visokim i najvišim ciljevima i urodili neospornim zaslugama za glazbenu kulturu i kulturni život Zagreba i slavenskog Juga. (...)

Kad omjerimo sve napore, terete, brige i dobrovoljne samozataje tolikih članova ravnateljstva u proteklih 150 godina postojanja društva, uvijek iznova vidimo kako su to bile dragovoljne žrtve i nesebični osobni doprinosi kulturnom napretku grada Zagreba i Hrvatske. Toga su, uostalom, članovi uprave uvijek bili svjesni, prema tome svjesni i odgovornosti za svoja djela pred narodom. Uspjesi koje su postizali bili su njihov ponos i ujedno jedina nagrada za njihove napore i htijenja – jer priznanja nije bilo jako mnogo i naša im je sredina ostala podosta toga dužna.

Zato ovaj rad posvećujem časnoj uspomeni svih naših vrijednih i idealizmom nadahnutih predšasnika, istaknutih ljubitelja oduševljenih za glazbenu umjetnost, u skromnoj želji da i ja kao član ravnateljstva slijedeći njihov veliki primjer ponešto pridonesem njihovu velikom djelu u godini visokog jubileja Hrvatskog glazbenog zavoda.”

Amaterizam kao bit društva: “Amaterizam je bio i ostao bitna značajka u djelovanju Glazbenog zavoda, što se uvijek s ponosom isticalo, poštivalo i čuvalo. Toj svojoj amaterskoj srži Glazbeni zavod zahvaljuje svoju životnu snagu, žilavost i ustrajanost u borbi za opstanak, za ponovo pridizanje nakon svake prebrođene krize.

Osnovna je značajka svakog pravog amaterizma ljubav za zajednička nastojanja, u ovom slučaju ljubav prema glazbi i društvenim glazbenim djelatnostima. Zbog te svoje ljubavi članovi su, naročito oni u upravi, rado žrtvovali od svog slobodnog vremena, ulagali mnogo truda i napora ne očekujući za svoj rad nikakvu nagradu, uvjereni da je taj rad koristan po napredak naše kulture.”

13. SIJEĆNJA, SUBOTOM U GLAZBENOM

Foto: Ivan Pavić

Velik broj posjetitelja pratio je u subotu, 13. siječnja razgovor s pijanistom i pedagogom Vladimirom Krpanom, te njegovim gostima, Vladimirom Kranjčevićem i pijanistima Berislavom Arlavijem i Srđanom Čalarovićem. Razgovor je moderirala Seadeta Midžić.

NAJAVLJUJEMO

Predstavljanje zbornika

Družina mlađih – čudesna teatarska igra

Urednice: Seadeta Midžić i Nada Bezić

Izdavači: ArTresor naklada i Hrvatski glazbeni zavod

Velika dvorana HGZ-a, četvrtak, 1. ožujka u 18 sati

Opširniju najavu i tekst o zborniku objavit ćemo u sljedećem broju HaGeZe-a.

RJEŠENJA MATEMATIČKIH ZADATAKA

što su ih osmislili učenici 2.a i 2.d razreda Gimnazije Tituša Brezovačkog iz Zagreba pri posjeti HGZ-u u studenom 2017.

(zadaci su objavljeni u prošlom broju HaGeZe-a)

1. U Velikoj dvorani HGZ-a nalazi se 364, a u Maloj 160 stolaca.
2. Od 333 zauzetih mjesta u Velikoj dvorani na 222 sjede djevojčice, a na 111 mjesta sjede dječaci.
3. Firma A očisti stubište HGZ-a za četiri sata, a firma B za dvanaest sati.
4. Jedna muha leti brzinom 7,7 m/s, a druga 2,7 m/s.
5. Glazbenici u krugu od 15 stolaca mogu sastaviti 90 različitih duga (ako članovi dva ne smiju sjediti jedan pored drugoga).
6. Pod hodnika u prizemlju HGZ-a popločen je s 401 crvenom i 402 bijele pločice (uračunate su cijele pločice i njihovi dijelovi).
7. 400 posjetitelja može sjesti na isto toliko stolaca u Velikoj dvorani na 400! načina ($400! = 400 \cdot 399 \cdot 398 \cdot 397 \cdot \dots \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 = 6,40345 \cdot 10^{868}$). Broj 400! ima 869 znamenaka i kada bismo ga željeli ispisati u cijelosti za to bi nam trebao prostor veličine zaglavljiva ovoga glasila.

OBAVIJEŠT ČLANOVIMA HRVATSKEGLAZBENOG ZAVODA

Poštovani članovi Hrvatskoga glazbenog zavoda,

obaveštavajući Vas o ostavci prof. Marcela Bačića na mjesto predsjednika i člana Ravnateljstva HGZ-a iz osobnih razloga, želimo istaknuti da je pred nama razdoblje intenzivnih konzultacija i provedbe statutom propisanih postupaka u rješavanju nastale situacije. O tijeku tog procesa i prijedlozima važnih odluka izvještavat ćemo vas pravovremeno u nastojanju da se što temeljitije pripremi skupština.

Ravnateljstvo HGZ-a

UZ NOĆ MUZEJA U HGZ-u O MAČEVANJU U VELIKOJ DVORANI

Nakon prošlogodišnjeg vrlo uspješnog sudjelovanja u *Noći muzeja*, HGZ se i ove godine uključio u tu manifestaciju. Ne možemo izvjestiti kako je bilo, jer ovaj broj ide u tisak prije same *Noći muzeja*, no iznijet ćemo zanimljivosti o našem programu na zadanu temu *Muzeji i sport*. Poznato je da su od samog otvaranja zgrade HGZ-a 1876. u njoj održavani plesovi, pa je u spomen na ta vremena u program koncerta Društvenog komornog ansambla HGZ-a, koji vodi Vesna Šepat Kutnar, uvršten nastup nekoliko parova koji treniraju argentinski tango. Uz već uobičajeni obilazak zgrade HGZ-a (vodi ga Nada Bezić) glavna je atrakcija programa zasigurno mačevalačka parada u Velikoj dvorani.

Otkud mačevanje u HGZ-u? Otkrila ga je studentica muzikologije Silva Milostić koja radi diplomski rad na temelju spisa HGZ-a u razdoblju od 1952. do 1976. Prema sačuvanim dopisima, računima i dozvolama može se utvrditi da su mačevalački turniri održavani u Velikoj dvorani 1952., 1953. i 1959. godine.

U organizaciji demonstracije mačevanja u Velikoj dvorani u *Noći muzeja* pomogao nam je Sanjin Kovačić, stručnjak za sportsko i scensko mačevanje. Štoviše, od njega smo dobili i ovu fotografiju te zanimljive podatke o mačevalaštву u Hrvatskoj. Prvi učitelj je bio Miroslav Singer oko 1848. g., a Franjo Bučar je 1895. organizirao tečaj za učitelje mačevanja i gimnastike. Prvi hrvatski mačevalački klub osnovan je u Zagrebu 1902. g., dok ih je danas čak osam.

Postoje precizni podaci o mačevalačkom susretu održanom u HGZ-u 12. IX. 1959. Natjecanje je održano u floretu, a gosti iz bečkog kluba WAT bili su bolji od obje zagrebačke momčadi.

Nada Bezić

August Piazza, učitelj mačevanja u Zagrebu od 1884. do 1900. godine

BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr

KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
KONCERTNA SEZONA
CXCI (2017 / 2018)

VELJAČA

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

VD = Velika dvorana; MD = Mala dvorana; PD = podrumска dvorana

Utorak, 6. II. u 19.30 sati, PD

DRUŠTVO PRIJATELJA ZAGREBAČKE
FILHARMONIJE
Mjesečni susret
Gudački kvartet Mužičke akademije
ULAZ SLOBODAN

Utorak, 6. II. u 20 sati, VD

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA

Sfumato
Bienvenue à Montparnasse
Zbor HRT-a
Tomislav Fačini, *dirigent*
Ravel, Alain, Saint-Saëns, Debussy, Poulenc,
Klobučar, Horvat

Srijeda, 7. II. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Obilazak zgrade HGZ-a
Voditeljica: Nada Bezić

Četvrtak, 8. II. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Glazbeni umjetnici Zagrebu
Marijan Đuzel, *klavir*
Beethoven, Schumann, Bartók

Subota, 10. II. u 11 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Subotom u Glazbenom
Ladislav Šaban, povjesničar HGZ-a i čuvan njegova arhiva, pijanist, pedagog, organolog i muzikolog. Uz 100. godišnjicu rođenja
Sudjeluju: Seadeta Midžić, Koraljka Kos, Vladimir Kranjčević, Marcel Bačić, Zdravko Blažeković

**Subota, 10. II. u 12.30 sati,
predvorje VD**

Otvorenie izložbe *Ladislav Šaban, povjesničar HGZ-a i čuvan njegova arhiva*
Sudjeluju: Emin Armano i Nada Bezić

Subota, 10. II. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Bal pod maskama
Društveni jazz orkestar HGZ-a
Zlatko Dvoržak, *dirigent*
Dubravko Majnarić, *voditelj*
Kalogjera, Vandekar, Robić, Basie, C.
Albertine, J. Higgins, B. Majnarić, Dvoržak
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

Nedjelja, 11. II. u 11 sati, VD

GLAZBENO UČILIŠTE ELLY BAŠIĆ
Fašnički koncert vrtićanaca
ULAZ UZ POZIVNICU

Nedjelja, 11. II. u 20 sati, VD

KARLO HUBAK, klavir
BESPLATNE ULAZNICE NA BLAGAJNI HGZ-A

Ponedjeljak, 12. II. u 20 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA VATROSLAVA
LISINSKOG
Koncert učenika u povodu Dana Škole
ULAZ UZ POZIVNICU

Utorak, 13. II. u 20 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA VATROSLAVA
LISINSKOG
Koncert učenika u povodu Dana Škole
ULAZ UZ POZIVNICU

Srijeda, 14. II. u 20 sati, VD

ZAGREBAČKI SOLISTI
Solist: Luka Ljubas, *violina*
Glazunov, Rahmjinov, Saint-Saëns, Čajkovski

Četvrtak, 15. II. u 17 sati, MD

VIJEĆE ALBANSKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA
Koncert u povodu 10. godišnjice neovisnosti
Republike Kosovo
Blerim Grubi, *viola*; Arjana Kuri Grubi, *klavir*
Marosh, Harapi, Sokoli, Skenderi, Sulejmani,
Daija, Paparisto, Begiri, Harapi, Dhomi, Tukiqi
BESPLATNE ULAZNICE NA BLAGAJNI HGZ-A

Četvrtak, 15. II. u 20 sati, VD

GLAZBENA ŠKOLA VATROSLAVA
LISINSKOG
Koncert učenika u povodu Dana Škole
ULAZ UZ POZIVNICU

Petak, 16. II. u 20 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA BLAGOJA BERSE
Proljetni koncert Gudačkog odjela
ULAZ UZ POZIVNICU

Nedjelja, 18. II. u 20 sati, VD

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL
Augustissima Augustana
Solisti: Benjamin Bayl, *čembalo i umjetničko
vodstvo*; Ivana Lazar i Monika Cerovčec, *soprani*;
Sonja Runje, *alt*; Siniša Galović, *tenor*; Leon
Košavić, *basbariton*
Baudrexel, Caesar, Glettle, Galley

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
IBAN: HR5723400091110039946

UREDНИЦЕ:
Nada Bezić • Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Ravnateljstvo HGZ-a

Utorak, 20. II. u 20 sati, VD

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR
Requiem

Miran Vaupotić, *dirigent*
Solisti: Youngeun Kim, *violončelo*, Eunsie Hong,
soprano; Sofia Tumanyan, *mezzosoprano*; Moisés
Molín, *tenor*; Steven Scheschareg, *basbariton*
Oratorijski zbor Crkve sv. Marka Cantores sancti Marci
Bersa, Boccherini, Mozart

Nedjelja, 25. II. u 11 sati, VD

GLAZBENO UČILIŠTE ELLY BAŠIĆ
Koncert učenika u povodu Dana Škole
ULAZ UZ POZIVNICU

**Uz 16. veljače, i uoči 190. godišnjice
glazbene škole HGZ-a (danas
Glazbena škola Vatroslava Lisinskog)**

Sljedeće godine će se svečano obilježiti
190. godišnjica početka rada glazbene
škole, koju je HGZ osnovao 16. veljače
1829. Tijekom 19. stoljeća razvila se do
konzervatorija, koji je 1920. predan u ruke
državi i uskoro bio preimenovan u Mužičku
akademiju. U sklopu nje su ostale niža i
srednja glazbena škola sve do 1951., kada
se glazbena škola osamostalila i 1962.
dobila ime po Vatroslavu Lisinskom, ne-
kadašnjem nadzorniku HGZ-ove glazbene
škole i članu ravnateljstva.

Vanja Radauš: Vatroslav Lisinski,
poprsje u Velikoj dvorani HGZ-a
Foto: Damil Kalogjera